

GUUS LEIDERITZ

Aspekten van het werk uit de periode 1973-1983:
kARBONTekeningen, zonlichttekeningen, aquarellen

Museum 't Coopmanshûs, Franeker 28 januari – 3 maart 1984

afb. 1: KARBONTekening P no. 3 (1/3), 1977; formaat 30 x 78 cm.

Inleiding

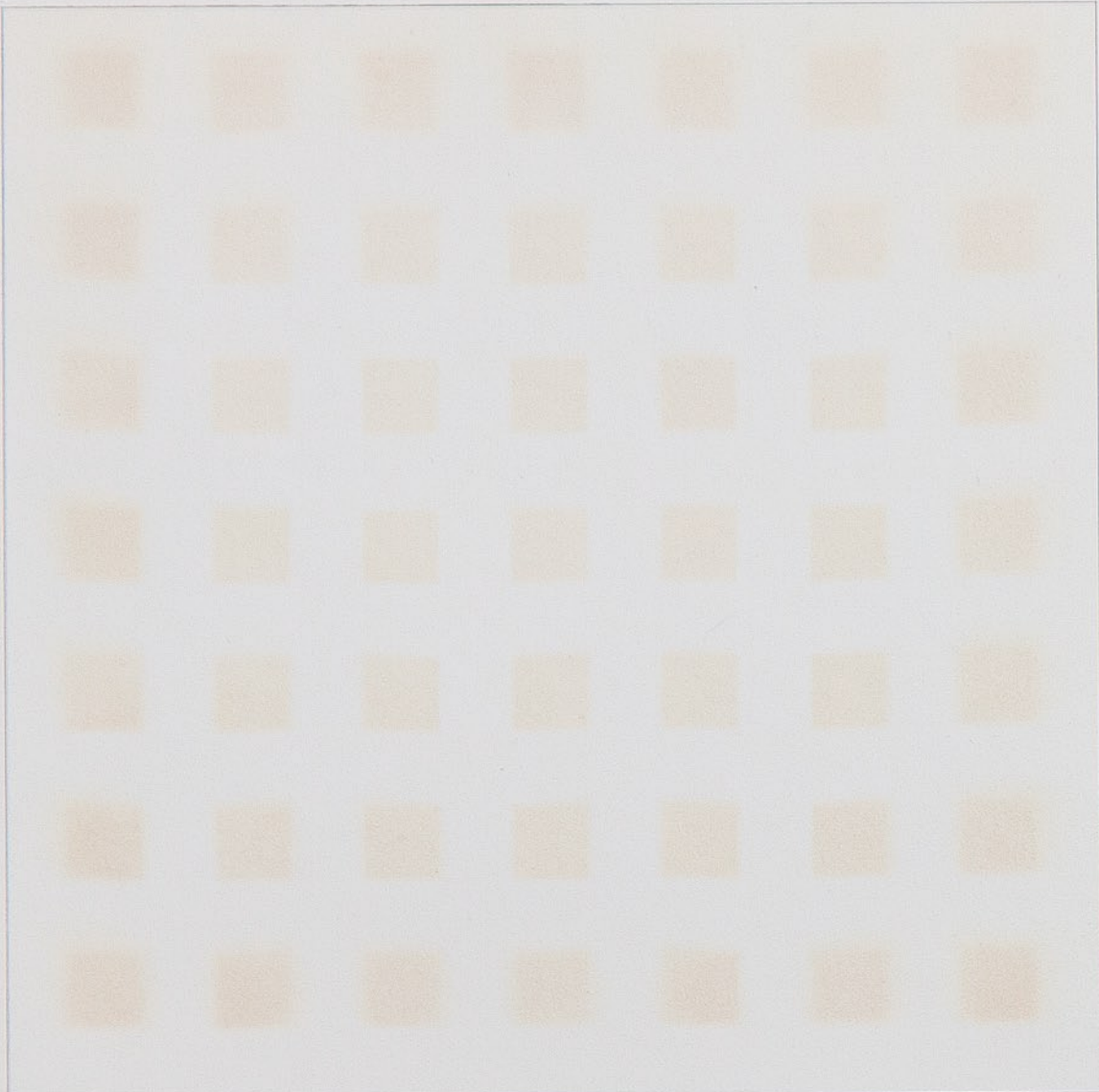
In al het werk, dat ik tot op heden heb gemaakt, trachtte ik een glimp weer te geven van bepaalde universele betrekkingen, bijvoorbeeld: licht-donker, boven-beneden, centraal-perifeer, hard-zacht, horizontaal-vertikaal of een combinatie daarvan. Voor de vormgeving hiervan heb ik altijd gebruik gemaakt van oersymbolen (meestal lijn en vierkant, soms kruis, cirkel en driehoek). Tot omstreeks 1980 heb ik mij hoofdzakelijk beziggehouden met het onderzoek van de symbolen als zodanig en hun onderlinge betrekkingen. In dat jaar is mijn aandacht verschoven van vormonderzoek naar kleuronderzoek. In de aquarellen, die van deze verandering het gevolg zijn, tracht ik na te gaan op welke wijzen kleuren met elkaar een relatie kunnen aangaan.

KARBONTekeningen (1976-1978; zie afb. 1):

Iedere tekening bestaat uit 5 fasen, waarbij in de laatste fase een fusie van lijnen plaatsvindt, doordat lijnen, die in de eerste fase dicht bij elkaar staan, elkaar in de laatste fase raken.

Voorbeeld: de overgang van twee donkere vierkanten naar één licht vierkant. Eerste fase: een vierkant met een iets kleiner vierkant erbinnen; laatste fase: de lijnen van beide vierkanten raken elkaar en worden tot de lijnen van één vierkant.

De werkwijze was als volgt: ik legde twee vellen tekenpapier op elkaar en een vel zwart karbonpapier ertussen. Dan tekende ik op het bovenste vel de eerste twee vierkanten, die dan op het onderste vel

afb. 2: Zonlichttekening H no. 25 (1/3), 1980-81; formaat 45 x 45 cm.

verschenen. Alvorens ik het tweede tweetal tekende, legde ik tussen het bovenste vel en het karbonpapier een stuk tekenpapier. Daardoor werden deze vierkanten op het onderste vel lichter afgedrukt en werden de lijnen breder. Voor het maken van de derde fase werd opnieuw een vel papier toegevoegd, waardoor de lijnen nog lichter en breder werden. In de laatste fase raakten ze elkaar tenslotte.

Onder deze karbontekeningen bevinden er zich twee, die als directe voorboden van de aquarellen beschouwd kunnen worden, namelijk een werk, waarin verticale rode lijnen versmelten met horizontale blauwe tot een paars vierkant en een ander, waarin verticale gele en horizontale rode lijnen een oranje vierkant opleveren.

Zonlichttekeningen (vanaf 1973; zie afb. 2):

De gedachte, die aan deze werken ten grondslag ligt, is het omzetten van een negatief verschijnsel (dat is vergelen van papier) in een positief resultaat. Aanvankelijk was de werkwijze als volgt: ik nam een vel tekenpapier en legde daarop een ander vel, waaruit een of meer geometrische vormen gesneden waren. Door de inwerking van zonlicht gedurende twee zomers ontstonden er in het onderste vel vormen met duidelijk afgetekende begrenzingen.

Vanaf 1978 heb ik een klein aantal zonlichttekeningen gemaakt, waarbij de ma! in het geheel niet of slechts gedeeltelijk op het papier rustte, zodat ook diffuse begrenzingen konden ontstaan. De kleurvormen gaan dan vaak onzichtbaar over in hun omgeving en wat dat betreft zijn deze werken als

afb. 3: Aquarel X no. 46, 1983; formaat 45 x 45 cm.

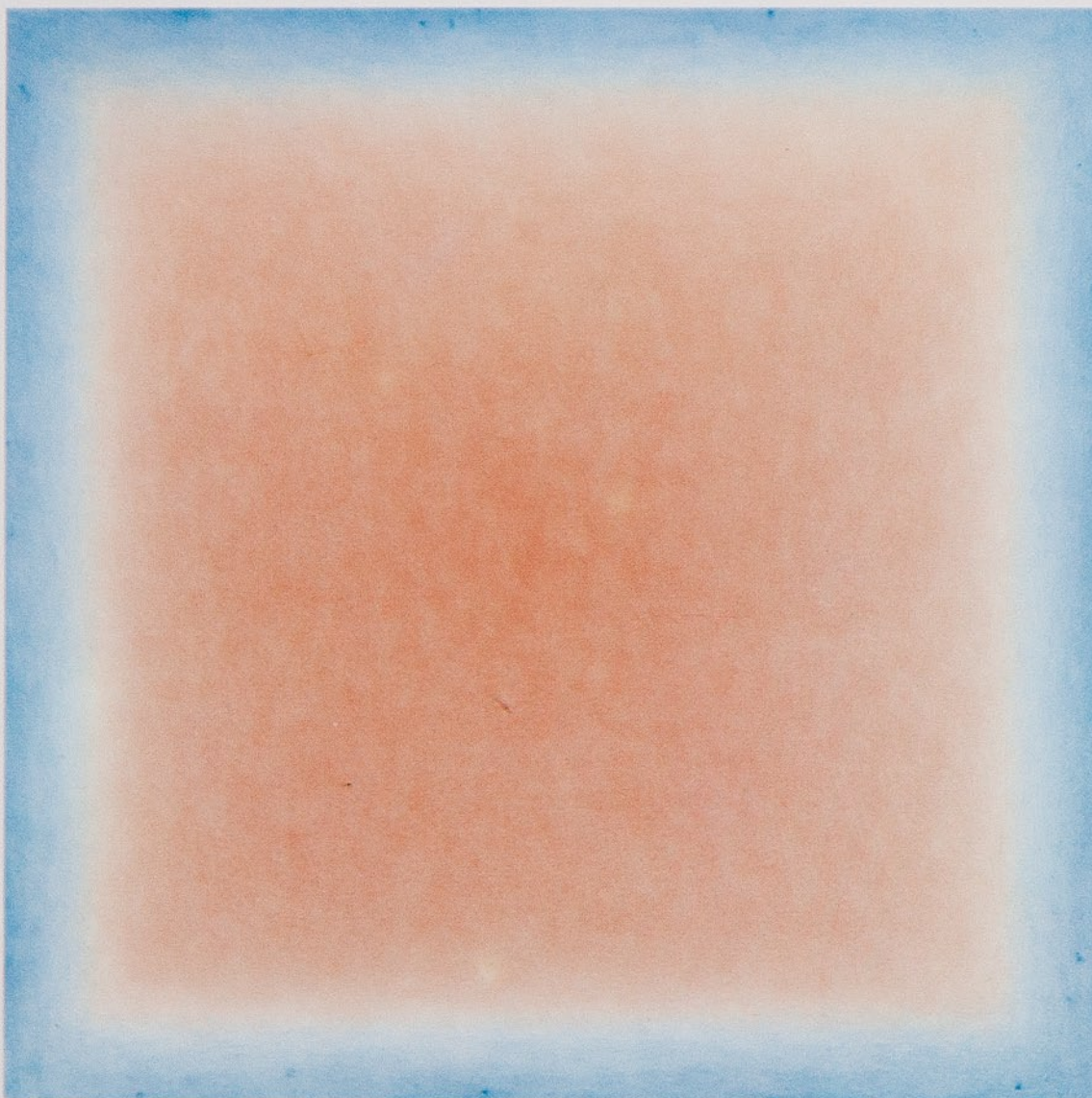
voorlopers te beschouwen van die aquarellen, waarbij de overgang van de ene kleur in de andere ook geruisloos plaatsvindt.

Aquarellen (vanaf 1980; zie afb. 3 en 4):

In de beginfase hadden de meeste aquarellen de fusie van twee kleuren tot onderwerp, waarbij de ene kleur zich vanuit een horizontale middellijn uitbreidde naar boven en beneden, terwijl de andere vanaf die zijden begon. Beide kleuren waren het meest helder waar zij begonnen en werden zwakker naarmate zij elkaar naderden. In al deze werken was de middellijn geel, oranje of rood; de boven- en onderzijde (paars)blauw. Daardoor ontstond er een sterke associatie met landschappelijke beelden, wat nog versterkt werd door de wolk- en golfachtige structuren van de boven- en ondergebieden. Deze associatie, hoewel niet principiële bezwaarlijk, beperkte mijn mogelijkheden. De vraag ontstond hoe een werk te maken met bijvoorbeeld een blauwe lijn in het midden en een rood boven- en ondergebied? Het antwoord bleek te zijn de wolk- en golfstructuren te vervangen door een dichtere, egalere structuur. Hierdoor werd dus de weg geopend om iedere kleur met iedere andere kleur te laten samensmelten. In 1983 ben ik de relatie gaan onderzoeken tussen een vierkant en een haar omgrenzende smalle rand, waarvan de breedte bepaald is met behulp van de Gulden Snede verhouding. In deze werken gaat het dus niet om een fusie van kleuren, maar om een ontmoeting van kleuren, waardoor de aard van het grensgebied - uiteraard naast de kleurstelling - een sleutelprobleem vormt.

Winsum (Gr.), januari 1984

Guus Leideritz

afb. 4: Aquarel X no. 60, 1983; formaat 45 x 45 cm. (part. kollektie)

Persoonlijke gegevens:

Geboren in 1946 te Amsterdam; als kunstenaar autodidakt.

Woont thans Gouw 39, 9951 VK Winsum, tel.: 05951-2987.

Enkele éénmansexposities:

1974: De Populier, Amsterdam

1976: Aemstelle, Amstelveen

1977: Galerie Magazijn, Groningen (2x)

1978: Galerie Swart, Amsterdam

1979: Allersmaborg, Ezinge (Gr.)

De Baten, Nieuwegein (met B. Ninaber van Eyben)

1981: Allersmaborg, Ezinge (Gr.)

1984: 't Coopmanshûs, Franeker

Enkele groepstentoonstellingen:

1976: Galerie Magazijn, Groningen

De Muzeval, Emmen

De Klinker, Winschoten

Galerie Multi Arts Points, Amsterdam

Galerie Jesse, Bielefeld (BRD)

1977: Galerie Multi Art Points, Amsterdam

Dutch Art Fair, Amsterdam

Art Fair, Basel

1978: Galerie Magazijn, Groningen

1979: 1e Int. Jeugdtriennale, Kunsthalle,

Neurenberg (BRD)

1980: Rondreizende expositie van CRM 'Vlak voor het licht'

1982: Kunstenaars uit Hefshuizen, Rensumaborg, Uithuizermeeden

Presentatie Kunst 1982, Soetelieve, Den Bosch